

Source sheet for TGS #34 "The Jewish Credo; Three Translations of the *Shema*"

- (1) וראוי לך אחי להבין ענין פרשה זו, כלומר, שמע ישראל, עד סופה... ואין כונתו באמרו "שמע" האוזן, אלא כוונתו הידיעה והקבלה – כמאמר הכתוב "נעשה ונשמע"... התחייבות, והדעה, והקבלה (חובות הלבבות, שער היחוד, הקדמה)
- (2) ואחר שחייב אותנו ידיעת אמתת מציאותו, חייב אותנו לידע, שהוא אלהינו, אדוננו – באמרו "ה' אלהינו", ואחר כך חייבנו לידע שהוא אחד באמת – באמרו "ה' אחד" (שם)
- (3) דע, כי זה השם הנכבד הוא שם העצם... כי אדם שם עצם, ושם מקרה שאיננו כן... וכן זה. והעד, השם שהוא סמוך אל צבאות (אבן עזרא, דברים ו, ד)
- (4) ה' שהוא אלהינו עתה, ולא אלהי האומות, הוא עתיד להיות ה' אחד, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', ונאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (רש"י שם)
- (5) וראיות עד אין חקר יש, כי השם אחד, והפסוק שאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד, על מחשבות בני אדם (אבן עזרא שם)
- (6) הקשה הרא"ם, דאם כן קרא לא ביחוד איירי, אלא שהוא מודיע לנו שיהיה לבסוף אחד... ואין דבריו קשיא כלל, אדרבה, זהו עיקר יחודו של הקב"ה, שבזה נראה אחדותו של הקב"ה שהוא עתה אחד, שהרי לבסוף יהיה אחד לגמרי, ומזה תראה שעתה מה שנתן כח לשרים ולמלאכים – שאינם גורעים כלל מיחודו של הקב"ה, לפי שהוא אינו רק דבר שהוא שאול להם לזמן ולא יהיה לנצח, ולבסוף שישוב הכל אל אחדותו וכו' (גור אריה שם)
- (7) אלוה זה אחד הוא אינו לא שניים ולא יתר על שניים, אלא אחד, שאין כייחודו אחד מן האחדים הנמצאים בעולם: לא אחד כמין שהוא כולל אחדים הרבה, ולא אחד כגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות; אלא ייחוד שאין ייחוד אחר כמותו בעולם. אילו היו האלוהות הרבה--היו גופין וגווייות, מפני שאין הנמנין השווין במציאתן נפרדין זה מזה אלא במאורעין שיארעו הגופות והגווייות. ואילו היה היוצר גוף וגווייה--היה לו קץ ותכלית, שאי אפשר להיות גוף שאין לו קץ. וכל שיש לו קץ ותכלית, יש לכוחו קץ וסוף. ואלוהינו ברוך שמו, הואיל וכוחו אין לו קץ ואינו פוסק, שהרי הגלגל סובב תמיד, אין כוחו כוח גוף. והואיל ואינו גוף, לא יארעו מאורעות הגופות כדי שיהא נחלק ונפרד מאחר; לפיכך אי אפשר שיהיה אלא אחד. וידיעת דבר זה--מצות עשה, שנאמר "ה' אלוהינו, ה' אחד" (הלכות יסודי התורה פ"א)
- (8) כשם שלא יתכן לגביו המקרה של ריבוי, כך לא יתכן לגביו המקרה של אחדות, כוונתי לומר, שאין האחדות עניין הנוסף על עצמותו, אלא הוא אחד לא בתוקף אחדות. בעניינים עדינים אלה, אשר כמעט חומקים מן הדעת, אין להתבונן באמצעות הביטויים המקובלים. אלה הם הסיבה הגדולה ביותר להטעיה. שהרי קשה מאוד מאוד להתבטא בכל לשון מבלי לתאר את העניין הזה אלא מתוך אי-דיוק בהתבטאות. שהרי כשאנו רוצים להצביע על כך שהאלוה אינו

רבים, אין האומר יכול לומר אלא "אחד"; אע"פ ש"אחד" ו"רבים" הם מן התת-מינים של הכמות (מו"נ ח"א פנ"ז)

9) אבל אם אתה מאלה אשר חשקה נפשם להתעלות לדרגה נעלה זו, דרגת העיון, ולדעת בוודאות שהאל אחד אחדות אמיתית... אזי תהיה מאלה המציירים לעצמם את יחוד השם ולא מאלה האומרים אותו בפיהם מבלי לציירו לעצמם... אלא צריך אדם להיות בבחינת מי שמציירים להם את האמת ומשיגים אותה, אף אם אין הם מבטאים אותה, כמו שנצטוו אנשי המעלה, ונאמר להם: אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה (שם, פ"ג)

10) א"ר יהושע בן לוי אע"פ שקרא אדם ק"ש בביהכ"נ מצוה לקרותו על מטתו אמר רבי אסי מאי קרא רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו סלה (ברכות דף ד ע"ב)

11) רבי מאיר הרי הוא אומר אשר אנכי מצוך היום על לבבך אחר כונת הלב הן הן הדברים (שם דף טו ע"א)

12) איננו רחוק שיכון האדם לבאר ענין הקדמה מן ההקדמות בלשון מבואר פשוט, וישתדל בו לדחות הספקות ולהסיר הפרושים, ויבינו חולי הנפשות מן הלשון ההוא הפך ההקדמה אשר כון לבארה. והנה ארע כיוצא בזה בדברי ה' יתעלה, והוא: כאשר כון אדון הנביאים להודיענו בדבר ה', שהוא יתעלה אחד ואין שני לו, ולהסיר מנפשותינו הדעות הנפסדות ההן אשר האמינו המשנים, אמר, מבאר לזאת הפנה: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. " והביאו הנוצרים רא מזה הפסוק על שהאלוה שלושה, ואמרו: אמר ה', ואמר אלהינו, ואמר ה' – הנה לו שלושה שמות, ואמר אחר כן – אחד, ראיה שהם שלושה ושהשלושה אחד, חלילה לאל (איגרת תחיית המתים, אגרות הרמב"ם, מהדורת שילת ח"א עמ' שלט)

13) הסיבה השלישית הוא אורך ההכנות. כי יש לאדם בטבעו תשוקה לבקש מטרות... מה רבות הנחות-היסוד שניתן להסיקן מטבע המספרים (מו"נ ח"א פל"ד)

14) כי האחד הוא התחלת המספר ואיננו מן המספר וממנו יצמחו כל המספרים ואם יעדר האחד יעדר המספר ואם יעדרו המספרים לא יעדר הוא... וכן האחד מצד שהוא אחד לא יתחלף ולא יתרבה כי כשתכה אחד באחד לא יצא לך כי אם אחד וכו' (קרקשקש שם)

15) אחד אמיתי לא יתרבה ולא ישתנה ולא יתפרק ולא יתואר בתואר מתארי הגופות ולא תשיגהו הויה ולא הפסד ולא סופיות וכו' (חובות הלבבות, שער היחוד פ"ח)